

LĄD (26) *sb m*

ląd (23), **land** (3); ląd *KlonŻal, Calep, GostGosp, CiekPotr, KlonFlis* (19); land *SarnStat* (3).

sg N ląd (2). \diamond *G* lądu (8). \diamond *A* ląd (4). \diamond *I* lądem (6); -em (3), -(e)m (3). \diamond *L* lądzie (6).

Sł stp brak, Cn s.v. ryba lądowa; wysep wodą nie obeszły, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

Stały grunt, kontynent w odróżnieniu od powierzchni zalanej wodą, brzeg morza (26) : *GostGosp* 90; Ziemia Ląd zdawna/ ftára to Niemczyzná/ Ktorą y nálezá przyięlá Oyczyzná/ Tákze też y Brzeg główny w swoiey mowie/ Flis Lądem zowie. *KlonFlis* Fv; Drzewá/ ktore się iuż rozstało z Lądem Iuż drzewem nie zow/ ále ie zow Prądem. *KlonFlis* F2v; PLOCKO wesołe ná lądzie wyfokim Ogládařz *KlonFlis* F4v; Iłthmum: po Polku fzyiá ná ktorey się przyládek dżierzy lądu. *KlonFlis* H5v, B2, C, C2, C4v, Ev (17).

I sg w funkcji okolicznika sposobu »lądem« (4): a z Narwie [mógłby wojsko przywieźć] [...] zá fześć dni, czegoby zá fześć niedziel landem niemógł ípráwić. *SarnStat* 135; Które towáry do Gdańká pułczáć máią landem, a które wodą. *SarnStat* 1131, 134; *KlonFlis* D3v.

W przeciwstawieniach: »ląd ... morze (2), woda (2), głębia« (5): *Calep* 362a; *SarnStat* 1131; *CiekPotr* 71; Choć ich mógł lądem rátować w przygodzie/ Nie bywfzy w wodzie. *KlonFlis* D3v; Iáko wybrzeże wychodzi w ląd/ tak też przyládek ábo wbrzeże wychodzi w morze. *KlonFlis* H5v.

W charakterystycznych połączeniach: ląd niski, wysoki, znajomy; lądu dostać, dotykać się, dżierzyć, trzymać; do lądu przytknąć, tratować; na ląd wystawić [co]; w ląd wychodzić; lądem puszczać, sprawić; z lądem się rozstać; na lądzie mieszkać.

Zwroty: »do lądu przyplýwać« (1): Enavigo, Ad finem usque navigare, vel navigando evadere – Zgłebiey ná łodzi do lądu prziplýwám. *Calep* 362a.

»na ląd wysieść« (1): Naprzod przyiechálifmy morzem do Páryzá Od Máłty. Tám wyśiadfzy ná ląd, náięlifmy Sobie koni *CiekPotr* 71.

W przen (1) : Prozno też poetá buczny plóne słowá leiefz/ Bo przeciw IANOVVYM wierłzom vmyślnie fzáleiefz. W słowá ládá kto bogáty/ o łamę rzecz idzie/ Komu wśzytko iák przymufnął pięknie y w ląd przydzie. *KlonŻal* D3v.

Synonimy: brzeg, grunt, ziemia.